

REMISSVAR

2021-02-24

Justitiedepartementet S2021/01499
s.remissvar@regeringskansliet.se

Tillfälliga nedstängningar och förbud för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19

Småföretagarnas Riksförbund är ett förbund av småföretagare för småföretagare och har som syfte att påverka politiska beslut för att göra det enkelt, tryggt och lönsamt att driva företag. Förbundets näringspolitiska program inrymmer förslag på vad som behöver förändras och förbättras för att stärka företagsklimatet för mikro- och småföretag på ett nationellt plan. En viktig aspekt i detta arbete är att förbättra dialogen och samförståndet i gränslandet mellan en företagares vardag och svensk myndighetsutövning. I stor utsträckning tenderar småföretagare att vara den svagare parten beträffande regelverk och tillämpning av desamma, vilket förstärker upplevelsen av orättvisa villkor, ökat regelkrångel och en negativ attityd till företagande från myndigheternas sida. Detta utkast utgör inget undantag från denna iakttagelse.

Att förhindra smittspridning är självklart allas vårt ansvar, och här måste var och en ta sin del av begränsningarna. Det är dock orimligt att så många småföretag ska drabbas hårdare än resten av samhället, med svaga, otydliga, komplicerade och långsamma stöd. Det är dessutom väsentligt för människors förståelse för restriktionerna att dessa innehåller logik och sunt förnuft. Det blir t.ex. märkligt att smittspridningen skulle påverkas av om serveringsställen är kommersiella eller ideella. Vidare förefaller det konstigt att fotvård av kosmetiska skäl skulle sprida mer smitta än om fotvården bedrivs som sjuk- och hälsovård. Att smittspridningen i en tobaksaffär skulle vara allvarligare om man köper en tidning än om man hämtar ut ett paket förblir en gåta. Definitionen av att de som måste passera en galleria på väg till sitt jobb eller hem, inte tillhör allmänheten blir en onödig uppdelning av oss svenskar.

När begränsningsförordningen togs fram identifierades vissa miljöer där riskerna för smittspridning är särskilt stora: gym- och sportanläggningar, badhus, handelsplatser och platser för privata sammankomster. Trots det fokuseras förvånansvärt mycket på restriktioner på *serviceställen*, trots att Folkhälsomyndigheten vid upprepade tillfällen förklarat att just *serviceställen* inte utgör något betydande område för smittspridning. Att fortsätta använda alkohollagen parallellt med pandemilagen gör gränsdragningar och konsekvenser märklig.

På upprepade platser i detta utkast till förordning anges att *Föreskrifter om nedstängning får inte vara mer långtgående än vad som är försvarligt med hänsyn till faran för människors liv och hälsa.* Denna grundläggande utgångspunkt förtydligas dock inte i förslagen. Denna brist på förtydliganden återkommer även i den mycket magra konsekvensbeskrivningen.

Som skattebetalare ska man kunna känna sig trygg med att våra gemensamma pengar används på ett smart sätt säger finansminister Magdalena Andersson som är ordförande i Valfärds-kommissionen. Detta gäller uppenbarligen inte för gruppen småföretagare, vilka väl också borde räknas som skattebetalare?

I utkastet konstateras att *Flera av de verksamheter som berörs har redan drabbats av betydande intäktsbortfall på grund av såväl pandemin i sig som tidigare beslutade åtgärder*. En god insikt, men det saknas tyvärr några relevanta förslag utifrån denna kunskap. Regeringskansliet borde vid det här laget ha genomfört uppföljningar av beslutade stöd, eftersom de budgeterats till så pass stora belopp. Då borde man insett att systemet med korttidspermitteringar varit väl anpassat till större industriföretag, men onödigt komplicerat för småföretag i allmänhet och för besöksnäring i synnerhet. Andelen av stödets kronor som gått till stora industriföretag i jämfört med mindre företag inom besöksnäring måste tala sitt tydliga språk. Att handläggningen av detta stöd varit sällsynt långsam gör inte saken bättre. Otydligheten avseende omställningsstöd ger heller inte grund för att hänvisa till detta när det gäller småföretag. Att man dessutom glömt att det finns massor med enskilda firmor, vilka inte får del av de uppräknade stöden, skapar onödig osäkerhet för dem som man insett drabbats hårt av pandemins restriktioner.

För de småföretag som redan drabbats av restriktionerna är uttalandet om att *regeringen aviserat ett särskilt s.k. nedstängningsstöd* en ringa tröst. Detta stöd borde självfallet ligga på bordet samtidigt som förslag om nedstängning. Allt annat är synnerligen nonchalant mot alla drabbade småföretagare.

Ett nedstängningsstöd värt namnet måste innehålla enkla regler och snabb utbetalning utan alla de hot och begränsningar som nuvarande stöd är behäftade med. Förutom fasta kostnader i form av hyror och el så måste också lönekostnader kompenseras, vilket även finansministern muntligt aviserat. Såväl omställningsstödet för fasta kostnader som lönekostnadsstöd bör gälla för hela perioden då tillfälliga nedstängningar genomförs. Beslut om nedstängningsstöd måste fattas av regeringen samtidigt som beslut om nedstängning tas. Finansministern aviserade att regeringen skulle fatta beslut om nedstängning och vid ett senare tillfälle låta riksdagen besluta om nedstängningsstöd, men det måste väl ha varit en felformulering. Här får man inte söka fel utan vara så generös som regeringen aviserade i fjol vår när de första stödsystemen presenterades.

I detta ärende har förbundsordföranden Peter Thörn beslutat och näringspolitiskt ansvarige Erik Sjölander varit föredragande.

Med vänlig hälsning

Peter Thörn

Förbundsordförande, Småföretagarnas Riksförbund